

РЕШЕНИЕ

15.03.2017

с.Соболевское

КАРАР

23-100

Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге башлыгы О.Н. Майорова мәгълүматын тыңлап, Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге советы, гамәлдәге кануннарның үзгәрүенә бәйле рәвештә, «Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында» карар проекты эшләнде, ул жирлек Советы тарафыннан хупланды, Жирлек жирлегенең мәгълүмат стендларында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында халыкка житкерелде һәм жирлек халкы белән гавами тыңлауларда фикер алышунуың барлык кирәкле процедураларын узды, дип билгели.

Югарыда бәян ителгәннәрдән чыгып, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары һәм 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 19, 88-90 статьялары, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге Уставының 19, 88-90 статьялары нигезендә

Югары Ослан муниципаль районының
Соболевский авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге Уставына 1 нче кушымта нигезендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертергә.

2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге Уставының яңа редакциясен расларга (2 нче кушымта).

3. Әлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен жибәрергә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге Советының социаль-икътисадый, законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл җирлеге башлыгы

О.Н.Майорова

Соболевский авыл жирлеге
Советының 2017 елның 15
мартындагы № 23-100
карарына

1 нче кушымта

Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр
һәм өстәмәләр

Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлеге Уставына
түбөндәге эчтөлөклә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертәргә:

Уставның 7.1 статьясындагы 1 пункттын түбөндәге эчтөлөклә 14 пункт өстәргә:

«14) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы
нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда
каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру»;
Уставның 19 статьяның 3 пунктсындагы 1 пунктчасын түбөндәге редакциядә бәян
итәргә:

«1) Жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү
турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, муниципаль берәмлек уставына
Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы
конституциясе яисә законнары нигезләмәләрен әлеге уставны әлеге норматив
хокукый актларга туры китерү максатларында төгөл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр
кертелү очраklarыннан тыш»;

3. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы жирлеге Уставының 43
статьясындагы 4 пункттын түбөндәге редакциядә бәян итәргә:

«4) әлеге Устав, жирлек Советы кабул иткән норматив хокукый актларга билгеләнгән
тәртиптә бастырып чыгару һәм халыкка житкөрүне тәмин итә, шулай ук жирлек
Советының утырышлар беркетмәләренә имза сала».

Уставның 48 статьясындагы 7 пункттын түбөндәге эчтөлөклә абзац өстәргә:

“Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре
турында” 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган
хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыра;

5. Жирлек Уставының 67 статьясын түбөндәге редакциядә бәян итәргә:

«67 статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару, халыкка житкөрү һәм
аларның үз көчләренә керү тәртибе.

1. Жирлек Советы карарлары, әгәр карар үз карары белән башкасы билгеләнмәгән
булса, кабул ителгән көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм җыемнар турында Жирлекнең хокукый актлары Россия Федерациясе
Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек Уставын кабул итү яисә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү
турында Совет карарлары федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз
көченә керә.

2. Жирлек башлыгының, Башкарма комитетның хокукый актлары, әгәр актлар үзләре
тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куйган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм гражданд хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы
муниципаль хокукый актлар аларны рәсми бастырып чыгарганнан һәм халыкка
житкөргәннән соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, аңа имза салу датасы
(Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны

Жирлек Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукий актны имзалаган вазыйфаи зат исеме булырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты турында, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында, аны юкка чыгару турында һәм аның гамәлдә булуын туктатып тору турында, жирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында карар, шулай ук Поселение Советы, Башлык Поселение Башкарма комитеты кабул иткән башка норматив хокукий актлар, федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукий актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, аларны кабул иткән көннән алып җиде көн эчендә рәсми басылып чыгарга һәм халыкка җиткерелергә тиеш.

6. Шулай ук жирле референдумны билгеләү турында норматив булмаган хокукий актлар да Поселение чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору, Жирлек башлыгын сайлау, Поселение бюджетының үтөлеше турында хисап һәм законнар нигезендә башка актлар һичшиксез рәсми бастырып чыгарылырга һәм халыкка игълан ителергә тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару һәм халыкка игълан итү мәҗбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукий актлар, аларны чыгарган органнар яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга яисә халыкка җиткерелергә мөмкин.

8. Басып чыгарганда һәм халыкка җиткәргәндә муниципаль хокукий акт реквизитлары, “Волжская Новь” район газетасының чыгу датасы, Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштыру датасы, авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнашу датасы күрсәтелә.

9. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны рәсми бастырып чыгару аларның «Волжская новь» район газетасында тулы текстын бастырып чыгару яисә аларның тулы текстын Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми порталында урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Өстәмә муниципаль норматив хокукий актлар Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталында Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин.

10. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны халыкка җиткерү аларның тулы текстын жирлекнең торак пунктлары территориясендә мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән аларны гомуми мәгълүматларга җиткерүдән гыйбарәт. Күрсәтелгән мәгълүмат стендлары, аларның урнашу урыннары жирлек советы тарафыннан раслана һәм жирлектә яшәүчеләрнең норматив һәм башка хокукий актлары тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актлар күрсәтелгән мәгълүмат стендларында аларны урнаштыру датасыннан 30 көн эчендә булырга тиеш».

88 статьяның 3 пунктының икенче җөмләсен түбәндәге редакциядә бәян итәргә: «Жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук жирлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында һичшиксез яңадан торгызу рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, гражданның фикер алышуда катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару, игълан итү таләп ителми.

Совет рәисе,

Татарстан Республикасы

Югары Ослан муниципаль районы

Соболевский авыл җирлеге башлыгы

О. Н. Майорова

Соболевский авыл җирлеге
Советының 2017 елның 15
мартындагы карарына
2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл җирлеге Уставы статьяларының яңа редакциясе

Статья 7.1. Җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итүгә җирле үзидарә органнары хокуклары.

Җирле үзидарә органнары Җирлек түбәндәгеләргә хокуклы:

1). җирлек музейларын төзү;

2). Үз көчен югалтты;

җирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

4). Опекә һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

5). Җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләренә хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

6). Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм җирлек территориясендә миллиләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру.

7). Җирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;

7.1.) муниципаль яңгың сагы булдыру;

8). туризмны үстерү өчен шартлар тудыру.»;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыручы һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтүче иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оешмалар тарафыннан төзелгән "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан гражданның торак урыннары бирү;

12) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләренә сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру;

13) җирлек территориясендә яшәүче хуҗасыз йорт хайваннарын аулау һәм асрау чараларын гамәлгә ашыру.

14) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

Җирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләренә хәл итәргә, башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга (ул «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә аларга тапшырылмаган) хокуклы, әгәр бу федераль законнарда каралган булса, шулай ук

башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенцияләреннән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан тыш, жирле бюджетлар керемнәре исәбенә кертелмәгән һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре кәргән башка мәсьәләләрне хәл итәргә хокуклы.

Статья 19. Ачык тыңлаулар

1. Халык катнашында жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу өчен Жирлек советы, Жирлек башлыгы тарафыннан гавами тыңлаулар үткәрелергә мөмкин.

2. Халык тыңлаулары жирлек халкы, жирлек советы яки Жирлек башлыгы инициативасы буенча уздырыла.

Халык яки Жирлек Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар Жирлек советы тарафыннан билгеләнә, ә Жирлек Башлыгы инициативасы буенча - Жирлек Башлыгы инициативасы белән.

3. Халык тыңлауларына түбәндәгеләр чыгарылырга тиеш:

1) Жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, муниципаль берәмлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы конституциясе яисә законнары нигезләмәләрен әлеге уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелү очракларыннан тыш»;

2) Жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап;

3) жирлекне үстерү планнары һәм программалары проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектлары, территорияләрне планлаштыру проектлары һәм территорияләрне ызанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, шулай ук жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылу, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләләре. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бер төрен жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару буенча расланган кагыйдәләр булмаганда башка шундый файдаланудагы төргә үзгәртү мәсьәләләре;

4) Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре;

5) жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү мәсьәләләре.

4. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар гамәлдәге законнарда билгеләнгән срокларда кабул ителергә тиеш.

5. Аларны үткөрү вакытын һәм урынын күрсәтеп, гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль хокукый акт проекты гамәлдәге законнарда билгеләнгән срокларда халыкка житкерелергә тиеш.

6. Гавами тыңлаулар уздыру турында карар игълан ителгән көннән һәм халыкны үткөрү көненә кадәр Жирлек башлыгы халыкка гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, шул исәптән муниципаль хокукый актың гавами тыңлауларына чыгарылучы проектка төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Жирлек башлыгы кәргән тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр ачык тыңлауларда катнашучыларга житкерелә.

7. Халык алдында тыңлаулар гамәлдәге кануннарда билгеләнгән срокларда уздырыла. Халык тыңлаулары белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы

белән уздырыла. Халык тыңлауларында Жирлектә яшәүче һәркем катнашырга хокуклы.

8.Гавами тыңлаулар уздыру йомгаклары буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, аларның компетенцияләренә муниципаль хокукый акт проектын гавами тыңлауларга чыгару кертелгән.

9.Гавами тыңлаулар нәтижәләре гамәлдәге кануннарда билгеләнгән срокларда халыкка житкерелергә тиеш.

10.Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Жирлек Советы тарафыннан раслана торган гавами тыңлаулар турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

Статья 43. Жирлек башлыгының вәкаләтләре

Жирлек башлыгы:

1) жирлек башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә, ышанычнамәсез рәвештә Жирлек исеменнән эш итә; Жирлек исеменнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм гражданныр белән шартнамәләр һәм килешүләр тәзи;

2) Жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек Советы утырышларын жыя һәм аларда рәислек итә;

3) жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә бердәм башлангыч принципларында житәкчелек итә һәм үз компетенциясенә керә торган вәкаләтләренә башкарма комитеты тарафыннан үтәлүе өчен шәхси жаваплылык тотат;

4) әлеге Устав, Жирлек Советы кабул иткән норматив хокукый актларны билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару һәм халыкка житкерүне тәэмин итә, шулай ук Жирлек Советының утырышлар беркетмәләренә имза сала».

5) Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты эшендә жәмәгатьчелек фикерен хәбәрдарлыгын һәм исәпкә алуны тәэмин итү чараларын күрә; халыкка Жирлек Советы һәм Башкарма комитеты эшчәнлеге турында даими мәгълүмат бирә;

6) жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан гражданнырны кабул итүне оештыра, атнага кимендә бер тапкыр гражданнырны шәхси кабул итә, гражданнырның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

7) Жирлек акчаларына, шул исәптән Жирлек Советының эшчәнлеген тәэмин итүгә һәм аның эшчәнлеген тәэмин итүгә акчалар белән, расланган бюджетка туры китереп, банк учреждениеләрендәге Жирлек бюджет һәм башка счетларын ача һәм каплай;

8) закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнырның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча Халыклар Советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

9) Жирлек Советы каравына Жирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турындагы хисапларны тапшыра;

10) Жирлек Советы каравына Жирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәләше турындагы хисапларны тапшыра;

11) Жәмәгать Советы раславына башкарма комитет структурасы проектын кертә, хезмәткәрләр санының иң чик структурасы һәм хезмәткә түләү фонды билгеләнгән структура нигезендә Жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслай;

12) Вазыйфага билгеләнәп куя һәм муниципаль хезмәткәрләренә һәм башкарма комитетның башка хезмәткәрләрен вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, кызыксындыру һәм дисциплинар жаваплылык чараларын күрә;

13) жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм (яисә) аны гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхси жаваплылык тотат; тиешле законнар нигезендә һәм гамәлгә ашырыла, тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

Елына кимендә бер тапкыр яисә Жирлек Советы таләбе буенча Жирлек Советы үзенең эшчәнлегенә һәм эшчәнлегенә турында хисап тапшыра;

15) дәүләт һәм башка органнардагы Жирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә, Жирлек исемненнән судка гариза бирә, ышанычнамәләр тапшыра;

16) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләренә, шулай ук әлегә Устав тарафыннан кертелгән башка вәкаләтләренә, Жирлек Башлыгы компетенциясенә Жирлек Советы карарлары белән гамәлгә ашыра.

Жирлек башлыгы "Коррупциягә каршы торышы турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш.

Статья 48. Башкарма комитет вәкаләтләре

Башкарма комитет:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- Жирлек бюджеты проекты, Халыкны комплекслы социаль-иқътисады үстерү планнары һәм программалары проектларын эшли;

- жирлекнең бюджетын үтәүне тәэмин итә, жирлекнең социаль-иқътисады комплекслы үсеш планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

- Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап, жирлекнең социаль-иқътисады комплекслы үсеше планнарының һәм программаларының үтәлеше турында хисаплар әзерли;

- Жирлекнең иқътисады һәм социаль өлкәсе торышын чагылдыра торган статистик күрсәткечләренә жыюны оештыра, һәм күрсәтелгән дәүләт хакимияте органнарына законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

2) жирлек территориясендә муниципаль милеккә идарә, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- Жирлек муниципаль милеккәгә мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, кушу һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- Жирлек Советы карары белән билгеләнә торган очракларда муниципаль мөлкәтне читләштерү турында тәкъдимнәрне, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәрне Совет тарафыннан килештерүгә (раслауга) кертә;

- Жирлекнең иқътисады һәм социаль үсешендә муниципаль милеккәгә предприятиеләр, оешмалар белән хезмәттәшлек турында шартнамәләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәгә предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- Жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм предприятиеләрне үзгәртеп оештыру һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен биләгән вазыйфасыннан азат итә;

муниципаль заказны формалаштыра һәм урнаштыра; муниципаль заказның үтәлешен тикшереп тора; Жирлек төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль

инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәт күрсәтү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәт күрсәтүләр буенча эшләр заказчысы булып тора, халыкның үз матди һәм финанс чараларын кулланып, башка эшләрне башкаруга заказчы булып тора;

3) территорияль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирә табигать мохитен саклау өлкәсендә:

- Жирлекнең генераль планы проектын һәм жирлекнең башка шәһәр төзелеше документациясе проектларын эшли һәм Совет раславына кертә, аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

- жирлек территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда объектлар төзелешенә, аларны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирә;

- муниципаль милектәге жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыра һәм оештыра;

- Жирлек жирләреннән файдалануга жир контролен гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

- Жирлек территориясендә жирле әһәмияттәге дөвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны үстерүне һәм саклауны тәэмин итә;

4) төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, аның исәбен алып бара, жирлек территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданның исәпкә алуны алып бара;

- торак биналарны торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарга күчерү турында билгеләнгән тәртиптә карар кабул итә, торак биналарны яңадан урнаштыруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, муниципаль торак фондын торак урыннарын билгеләнгән тәртиптә яшәү өчен яраксыз дип таный;

- жирлектә яшәүче һәм торак шартларын яхшыртуга мохтаж аз керемле гражданның, торак законнары нигезендә торак урыннары белән тәэмин итә,

- муниципаль торак фондыннан файдалануны һәм аны саклауны, әлеге фондын торак урыннарының билгеләнгән санитария һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүен тикшереп тора;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген тәэмин итә, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген законнар нигезендә гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм муниципаль транспорт оешмаларын төзү яисә хосусый һәм башка транспорт предприятиеләре һәм оешмалары халкына транспорт хезмәте күрсәтүне шартнамәле башлангычларда жәлеп итү юлы белән халык чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәэмин итә;

- Жирлек территориясендә эшләүче жәмәгать транспортының маршрутларын, хәрәкәт графигын, тукталыш урыннарын раслый яисә килештерә;

- жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәэмин итә;

- халыкны элемент хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүрөш, сөүдө һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

-жирлек чикләрендә халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне, су чыгаруны, халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыра;

- халыкны жәмәгать туклануы, сөүдө һәм көнкүрөш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыруны тәмин итә;

- мәдәният оешмаларының ялын оештыру һәм халыкны хезмәт күрсәтүләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- массакуләм физик культура һәм спорт жирлеге территориясендә үсеш өчен шартлар тәмин итә, жирлек территориясендә спорт объектлары төзелешен стимуллаштыру чараларын күрә, муниципаль торак фонды йортлары янындагы территориядә спорт майданчыкларын төзүне һәм карап тотуны, башка муниципаль спорт корылмаларын төзүне һәм карап тотуны тәмин итә,

- халыкның күпләп ял итүе һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру өчен шартлар тудыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау һәм гамәлгә ашыру, жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды тәшкил итә торган күпфатирлы йортларга энергетика тикшерүен үткөрүне оештыру һәм үткөрү, энергияне сак тоту турындагы һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чараларны оештыру һәм үткөрү

6) төзекләндерү өлкәсендә:

- көнкүрөш калдыкларын һәм чүп-чарны жыюны һәм чыгаруны оештыра;

- Жирлек территориясен төзекләндерүне һәм яшелләндерүне, Жирлек торак пунктлар чикләрендә урнашкан урманнардан файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итә;

- торак пунктларда гражданның урамнарына, майданнарына һәм яшәү башка территорияләренә исемнәр бирүне, йортларның нумерациясен билгеләүне, урамнары яктыртуны һәм урам исемнәре һәм йорт номерлары булган күрсәткечләр урнаштыруны тәмин итә

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дөүләт хакимияте органны һәм жирле үзидарә актларының үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә органнының һәм дөүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаять бирә;

- Жирлек чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм алардан килгән зыяннары бетерүдә катнаша;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткөрүне тәмин итә;

- Жирлек территориясен һәм халкын табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклауны оештыра һәм гамәлгә ашыруны тәмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның жирле резервларын булдыруны тәмин итә;

-үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән төр типтә халыкка гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы яисә килеп чыгу куркынычы турында вакытында хәбәр итүне һәм халыкка мәгълүмат бирүне тәмин итә;

- Жирлек территориясендә һәлакәт-коткару хезмәтләренең эшчәнлеген тәмин итә, тәмин итә;

-жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыруны тәмин итә;

- су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәмин итә;

- жирлек чикләрендә урнашкан жирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклауны һәм саклауны гамәлгә ашыра;

- жирлекнең шушы халкына мохтажларга карата федераль закон нигезендә опека һәм попечительлек урнаштыруга ярдәм итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, чакыртып алу буенча тавыш бирүне эзәрләүне һәм уздыруны оештыру һәм матди-техник тәмин итүне Жирлек чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне гамәлгә ашыра;

-жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар үткәргә, спорт, тамаша кылу һәм башка массакүләм жәмәгать чараларын оештыруга бәйлә законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

8) жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен башкару өлкәсендә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән:

- жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

-дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм алардан тиешенчә файдалануны тәмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән төр типтә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларынан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, Жирлек Советы карарлары нигезендә өстәмә файдалануны тәмин итә;

- жирле үзидарә органнары күрсәтелгән вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында карар кабул ителгән очракта, жирлек федераль законнар нигезендә үзләренә тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнаша;

9) башка вәкаләтләр:

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәмин итә;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләрен үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра;

-Гражданның әлегә Уставның 7 статьясындагы 1 пунктының 8, 9, 15 һәм 19 бүлекләрендә каралган Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында күчәргечләр өчен социаль әһәмияткә ия эшләренә (шул исәптән

дежурстволарны) ирекле нигездә башкаруга жәлеп итү турында карар кабул итә һәм аларны уздыруны оештыра.

Социаль әһәмияткә ия эшләргә махсус һөнәри эзерлек таләп ителми торган эшләр генә кертеләргә мөмкин.

Социаль әһәмияткә ия эшләрне башкаруга хезмәткә сәләтле балигъ булган кешеләр жәлеп ителәргә мөмкин Жирлек халкының төп эшеннән азат булган яки укудан азат булган вакыты өч айга бер тапкырдан да артмаска тиеш. Шулай ук вакытта социаль әһәмиятле эшләрнең озынлыгы рәттән дүрт сәгатәтән артык була алмый;

-Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне, законнарда, әлеге Устав тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, Жирлек Советы, Жирлек башлыгы яисә жирле үзидарәнең башка органнары компетенциясенә жирлек Советы карарлары белән гамәлгә ашыра.

Статья 67. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару, халыкка житкерү һәм үз көченә керү тәртибе

1. Жирлек Советы карарлары, әгәр карар үз карары белән башкасы билгеләнмәгән булса, кабул ителгән көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турында Жирлекнең хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек Уставын кабул итү яисә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карарлары федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2.Жирлек башлыгының, жирлек Башкарма комитетның хокукый актлары, әгәр актлар үзләре тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, имзалаган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждандан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль хокукый актлар аларны рәсми бастырып чыгарганнан һәм халыкка житкергәннән соң үз көченә керә.

4.Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, аңа имза салу датасы (Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны Жирлек Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукый актны имзалаган вазыйфаи зат исеме булырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты турында, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында, аны юкка чыгару турында һәм аның гамәлдә булуын туктатып тору турында, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында карар, шулай ук Поселение Советы, Башлык Поселение Башкарма комитеты кабул иткән башка норматив хокукый актлар, федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, аларны кабул иткән көннән алып жиде көн эчендә рәсми басылып чыгарга һәм халыкка житкереләргә тиеш.

6. Шулай ук жирле референдумны билгеләү турында норматив булмаган хокукый актлар да Поселение чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору, Жирлек башлыгын сайлау, Поселение бюджетының үтәлеше турында хисап һәм законнар нигезендә башка актлар һичшиксез рәсми бастырып чыгарылырга һәм халыкка игълан ителәргә тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару һәм халыкка игълан итү мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар, аларны чыгарган органнар яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга яисә халыкка житкереләргә мөмкин.

8. Басып чыгарганда һәм халыкка житкергәндә муниципаль хокукый акт реквизитлары, “Волжская Новь” район газетасының чыгу датасы, Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында урнаштыру датасы, авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнашу датасы күрсәтелә.

9.Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны рәсми бастырып чыгару аларның «Волжская новь» район газетасында тулы текстын бастырып чыгару яисә аларның тулы текстын Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми порталында урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Өстәмә муниципаль норматив хокукий актлар Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталында Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин.

10.Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны халыкка житкерү аларның тулы текстын жирлекнең торак пунктлары территориясендә мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән аларны гомуми мәгълүматларга житкерүдән гыйбарәт. Күрсәтелгән мәгълүмат стендлары, аларның урнашу урыннары жирлек советы тарафыннан раслана һәм жирлектә яшәүчеләрнең норматив һәм башка хокукий актлары тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актлар күрсәтелгән мәгълүмат стендларында аларны урнаштыру датасыннан 30 көн эчендә булырга тиеш.

Статья 88. Жирлек Уставы проекты эзерләү, кертү тәртибе

Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр

1.Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проекты Жирлек советы депутатлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре советына кертелергә мөмкин.

2. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты эзерләү өчен жирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Жирлек уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проекты, аларны карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, Жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән Билгеләнгән Устав проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибенең, жирлек Советының күрсәтелгән карары проектына карата тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибенең, шулай ук гражданның аны фикер алышуда катнашу тәртибенең бер үк вакытта бастырып чыгарылуы (халыкка житкерелүе) белән бастырып чыгарылырга тиеш. Жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук жирлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, устав (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы конституциясе (уставы) нигезләмәләрен төгөл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, гражданның аны фикер алышуда катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару, исәпкә алу таләп ителми.

4. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары буенча аларны карау алдыннан жирлек Советы утырышында халык алдында тыңлаулар уздырыла, бу Уставның 19 статьясы нигезендә тыңланалар.

Совет рәисе,
Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл жирлеге башлыгы

О. Н. Майорова